

D E C I Z I E

18 decembrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

președinte, judecătorul:

Valeriu Doagă

Judecătorii:

Nicolae Clima, Iuliana Oprea,

Ion Corolevschi și Sveatoslav Moldovan

examinînd recursurile declarate de Ministerul Finanțelor și de avocatul Lungu Artur în interesele lui Sivirean Artur, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Lungu Artur în interesele lui Sivirean Artur împotriva Ministerului Finanțelor, intervenienți accesorii Consiliul municipal Chișinău și executorul judecătoresc Ungureanu Oleg cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, încasarea prejudiciului material și moral, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 mai 2013, prin care s-a respins apelul Ministerului Finanțelor, s-a admis apelul declarat de Lungu Artur, s-a modificat hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 19 noiembrie 2012 și s-a încasat de la Ministerul Finanțelor în beneficiul lui Sivirean Artur suma de 30 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, iar în rest hotărîrea a fost menținută

c o n s t a t ă

Prin mandatul din 14 mai 2012 avocatul Lungu Artur a fost împuternicit de Sivirean Artur să-i reprezinte interesele în instanțele de judecată, cu dreptul de a semna și depune acțiunea, de a contesta hotărîrea judecătorească, etc.

La 23 mai 2012 avocatul Lungu Artur a depus cerere de chemare în judecată în interesele lui Sivirean Artur împotriva Ministerului Finanțelor cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, încasarea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii avocatul Lungu Artur a indicat că prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2008 Consiliul Municipal Chișinău a fost obligat să acorde lui Sivirean Artur și familiei sale spațiu locativ în mun. Chișinău.

La 26 ianuarie 2009 hotărîrea judecătorească a fost pusă în executare, însă pînă în prezent nu a fost executată.

Pe acest caz Sivirean Artur a depus cerere la Curtea Europeană a Drepturilor Omului pretinzînd constatarea încălcării de către Statul Republica Moldova a articolelor 6 § 1 și art. 1 al Protocolului 1 combinat cu art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Consideră că urmare a acțiunilor întreprinse de Sivirean Artur și a inacțiunilor Consiliului municipal Chișinău în raport cu hotărîrea judecătorească irevocabilă a Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2008, reclamantul poate pretinde constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la

executare în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, și încasarea prejudiciilor material și moral.

Cere avocatul Lungu Artur constatarea încălcării dreptului lui Sivirean Artur la executarea în termen rezonabil a hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2008 privind obligarea acordării de către Consiliul municipal Chișinău a spațiului locativ, încasarea prejudiciului material și moral în sumă de 920 000 lei.

La 01 octombrie 2012 avocatul Lungu Artur a înaintat demers de antrenare în proces în calitate de intervenient accesoriu a executorului judecătoresc Ungureanu Oleg.

Prin încheierea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 1 octombrie 2012 demersul avocatului Lungu Artur a fost admis și în procesul pendinte au fost atrași în calitate de intervenienți accesorii executorul judecătoresc Ungureanu Oleg și Consiliul municipal Chișinău.

Prin hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 19 noiembrie 2012 acțiunea a fost admisă parțial.

S-a constatat încălcarea dreptului lui Sivirean Artur la executarea în termen rezonabil a hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2008.

S-a încasat de la Statul Republica Moldova prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Sivirean Artur suma de 8000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

În rest pretențiile au fost respinse.

La 29 ianuarie 2013 și 15 februarie 2013 Ministerul Finanțelor și avocatul Lungu Artur în interesele lui Sivirean Artur au declarat apeluri împotriva hotărîrii Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 19 noiembrie 2012.

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 14 mai 2013 a respins apelul declarat de Ministerul Finanțelor și a admis parțial apelul avocatului Lungu Artur declarat în interesele lui Sivirean Artur.

S-a modificat hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 19 noiembrie 2012.

S-a încasat de la Ministerul Finanțelor în beneficiul lui Sivirean Artur suma de 30 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

În rest hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 19 noiembrie 2012 a fost menținută.

La 22 iulie 2013 și 23 septembrie 2013 Ministerul Finanțelor și avocatul Lungu Artur în interesele lui Sivirean Artur au depus recursuri împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 mai 2013.

Ministerul Finanțelor a solicitat admiterea recursului, casarea hotărîrilor judecătorești și respingerea acțiunii.

Avocatul Lungu Artur a solicitat casarea hotărîrii primei instanțe și a deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi soluții de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului Ministerul Finanțelor a invocat că suma acordată de instanțele judecătorești este exagerată în raport cu practica Curții Europene a Drepturilor Omului și perioada neexecutării hotărîrii judecătorești.

A mai indicat că simpla constatarea a încălcării dreptului pretins de Sivirean Artur reprezintă în sine o satisfacție echitabilă și în cazul în care pretenția de reparare a prejudiciului va fi constatată ca fiind întemeiată, suma dispusă spre încasare urmează a fi stabilită în limite rezonabile.

Avocatul Lungu Artur în cererea de recurs a indicat că instanța de apel a interpretat și aplicat eronat normele de drept material, nu a încasat prejudiciul material solicitat, iar suma de 30 000 lei cu titlu de prejudiciu moral adjudecată a fost apreciată

superficial în raport cu perioada de 4 ani de neexecutare a hotărârii judecătorești de către o autoritate publică.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) și art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces și fără a administra noi dovezi, în limitele invocate și în baza referinței depuse de către intimat.

Verificând argumentele invocate în recursuri pe baza materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de avocatul Lungu Artur în interesele lui Sivirean Artur este depus cu omiterea termenului și necesită să fie respins ca tardiv, iar recursul Ministerului Finanțelor depus în termen, întemeiat și care urmează a fi admis cu modificarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 mai 2013 din următoarele motive.

Privitor la recursul avocatului Lungu Artur declarat în interesele lui Sivirean Artur instanța reține următoarele.

În conformitate cu art. 445 lit. a) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

În conformitate cu art. 433 lit. b) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia deciziei la 03 iunie 2013 (f.d. 100).

Potrivit avizului de recepție anexat la dosar, Sivirean Artur a recepționat copia deciziei motivate a instanței de apel la 20 iunie 2013 (f. d. 103).

În conformitate cu art. 111 alin. (3) Codul de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

În virtutea prevederii legale citate, termenul de depunere a recursului în interesele lui Sivirean Artur a început a curge la 21 iunie 2013 și a expirat la 20 septembrie 2013.

Contrar prevederilor art. 434 Codul de procedură civilă, avocatul Lungu Artur a depus cererea de recurs în interesele lui Sivirean Artur la 23 septembrie 2013, adică cu omiterea termenului de 2 luni instituit prin lege.

Astfel, recursul depus de avocatul Lungu Artur în interesele lui Sivirean Artur este tardiv și instanța consideră inoportun de a se pronunța asupra fondului în raport cu cererea de recurs menționată.

Cu referire la recursul Ministerului Finanțelor.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.

Din actele pricinii rezultă că prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2008 Consiliul municipal Chișinău a fost obligat să acorde lui Sivirean Artur și membrilor familiei sale spațiu locativ sub formă de apartament sau casă separată în conformitate cu normele legale (f. d. 3, 3 verso).

La 26 ianuarie 2009 Sivirean Artur a depus la Oficiul de Executare Centru mun. Chișinău cerere prin care a solicitat primirea spre executare a hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2008 (f. d. 4, 4 verso).

La 23 mai 2012 avocatul Lungu Artur a depus prezenta cerere de chemare în judecată în interesele lui Sivirean Artur (f. d. 1).

Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău prin hotărîrea din 19 noiembrie 2012 a constatat încălcarea dreptului lui Sivirean Artur la executare în termen rezonabil a hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2008 și a încasat de la Statul Republica Moldova prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Sivirean Artur suma de 8000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

În rest pretențiile din acțiune au fost respinse.

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 14 mai 2013 a respins apelul declarat de Ministerul Finanțelor, a admis parțial apelul avocatului Lungu Artur și modificînd hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 19 noiembrie 2012 a încasat de la Ministerul Finanțelor în beneficiul lui Sivirean Artur suma de 30 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

În rest hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 19 noiembrie 2012 a fost menținută.

Judecînd pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că instanța de apel corect a soluționat litigiul în fond, însă eronat a dispus încasarea sumei prejudiciului moral de la Ministerul Finanțelor și nu de la bugetul de stat.

Conform art. 2 alin. (4) Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, prejudiciul cauzat de o autoritate publică sau de o autoritate căreia statul i-a delegat atribuții de autoritate publică prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești se repară de către stat. Reparația prejudiciului se face de la bugetul de stat.

Articolul 5 alin. (1) aceeași Lege expres prevede că în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.

Curtea de Apel Chișinău nu a ținut cont de aceste prevederi imperative ale legii și neîntemeiat a încasat prejudiciile pretinse de Sivirean Artur de la Ministerul Finanțelor, dar nu de la bugetul de stat.

Or, conform art. 6 alin. (4) Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, titlul executoriu se va executa de către Ministerul Finanțelor, în conformitate cu procedura și termenele stabilite prin Legea nr. 847-XIII din 24 mai 1996 privind sistemul bugetar și procesul bugetar.

Legea citată prevede că repararea prejudiciului se face din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor, dar nu din bugetul Ministerului Finanțelor.

Argumentele invocate de Ministerul Finanțelor în cererea de recurs că cuantumul prejudiciului moral adjudecăt este exagerat se resping cu probele administrate și nu au suport legal.

Conform art. 120 din Constituția Republicii Moldova, este obligatorie respectarea sentințelor și a altor hotărâri definitive ale instanțelor judecătorești, precum și colaborarea solicitată de acestea în timpul procesului, al executării sentințelor și a altor hotărâri judecătorești definitive.

În conformitate cu art. 16 alin. (1) și (2) Codul de procedură civilă, hotărârile, încheierile, ordonanțele și deciziile judecătorești definitive, precum și dispozițiile, cererile, delegațiile, citațiile, alte adresări legale ale instanței judecătorești, sînt obligatorii pentru toate autoritățile publice, asociațiile obștești, persoanele oficiale, organizațiile și persoanele fizice și se execută cu strictețe pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Neexecutarea nemotivată a actelor judecătorești, dispozițiilor, cererilor, delegațiilor, citațiilor, altor adresări legale, precum și lipsa de considerație față de judecată, atrag răspunderea prevăzută în prezentul cod și în alte legi.

Contrar prevederilor legale citate, Consiliul municipal Chișinău pînă în prezent nu a executat hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2008 prin care a fost obligat să acorde lui Sivirean Artur și membrilor familiei sale spațiu locativ.

Articolul 1 alin. (1) și (2) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.

Raportînd prevederile legale citate la circumstanțele pricinii rezultă că încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești a avut loc din motive ce nu-i pot fi imputate lui Sivirean Artur, or vîna în neexecutarea hotărîrii judecătorești irevocabile revine exclusiv Consiliului municipal Chișinău, care nu execută actul judiciar pe parcursul a aproximativ 5 ani.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru neexecutarea hotărîrilor judecătorești se acordă despăgubiri de aproximativ 600 euro pentru 12 luni de întîrziere și cîte 300 euro pentru fiecare perioadă următoare de 6 luni de întîrziere.

Prejudiciul moral acordat în mărime de 30 000 lei pentru neexecutarea hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2008 pe parcursul a aproximativ 5 ani este în raport rezonabil cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și temeiuri de diminuare a acestuia nu sunt.

Astfel, din considerentele menționate și avînd în vedere că instanța de apel în fond corect a soluționat pricina, însă în mod eronat a dispus încasarea prejudiciului moral din contul Ministerului Finanțelor și nu de la bugetul de stat aplicînd eronat norma de drept material, că nu este necesară verificarea suplimentară de dovezi, iar probele administrate sunt verificate și apreciate în conformitate cu art. 130 Codul de procedură civilă, că argumentele invocate de Ministerul Finanțelor în cererea de recurs sunt neîntemeiate și poartă caracter declarativ, iar recursul declarat de avocatul Lungu Artur în interesele lui Sivirean Artur este tardiv, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a

admite recursul Ministerului Finanțelor și de a modifica decizia instanței de apel prin dispunerea încasării prejudiciului moral de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor, iar recursul depus de avocatul Lungu Artur de a-l respinge ca tardiv.

În conformitate cu art. 433 lit. c), 445 alin. (1) lit. e) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se respinge ca fiind tardiv recursul declarat de avocatul Lungu Artur în interesele lui Sivirean Artur împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 mai 2013, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Lungu Artur în interesele lui Sivirean Artur împotriva Ministerului Finanțelor, intervenienți accesorii Consiliul municipal Chișinău și executorul judecătoresc Ungureanu Oleg cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, încasarea prejudiciului material și moral.

Se admite recursul declarat de Ministerul Finanțelor.

Se modifică decizia Curții de Apel Chișinău din 14 mai 2013, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Lungu Artur în interesele lui Sivirean Artur împotriva Ministerului Finanțelor, intervenienți accesorii Consiliul municipal Chișinău și executorul judecătoresc Ungureanu Oleg cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, încasarea prejudiciului material și moral și se dispune încasarea în beneficiul lui Sivirean Artur a sumei de 30 000 (treizeci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor.

În rest decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe se mențin.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte,
judecătorul:

/semnătura/

Valeriu Doagă

Judecătorii:

/semnătura/

Nicolae Clima

/semnătura/

Iuliana Oprea

/semnătura/

Ion Corolevachi

/semnătura/

Sveatoslav Moldovan

Copia corespunde originalului

Judecător Sveatoslav Moldovan